Sigiire fulfulde

30 Jannde/Leçons de lecture et d'écriture en fulfulde

A chaque leçon/**Jannde** correspond une conversation/**Batu**
Voir en pdf téléchargeable

Dewtere tinndinirde jannginoo ley batuuji jannde arandeere

- **PARTIE I - Batu 1 à 16**
et
- **PARTIE II --Batu 17 à 30**

Voir aussi en pdf téléchargeable:
Hiisa
Manuel d'apprentissage de mathématiques en fulfulde

SEDELAN
Service d'Edition en Langues Nationales
Koudougou, Burkina Faso
BurkinaDoc de Mil'Ecole : Textes en Fulfulde

Jannde 1 : o i i o o i

ndemri e margol kam woni semmbe

jawadi burkina faaso

woni wo o woni ni i

burkina ki i faaso so o

o i oo ii i o o i ii oo

o oo o oo o o

i ii i ii i ii

o i o i o i

o

i

o oo i ii o oo i ii o

Jannde 2 : e u u e e u

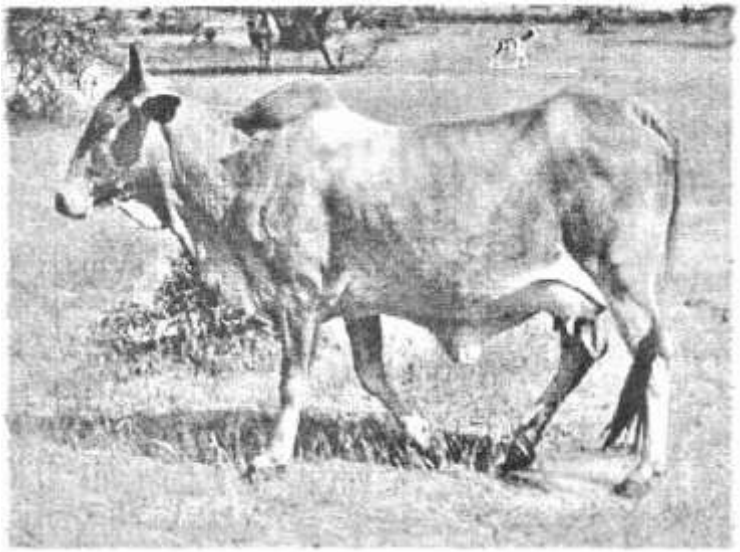

gudali wo nagge kosaaye labbe.

gudali gu u kosaaye ye e

gu ye gu ye gu ye

u e uu ee u e

e ee e ee e ee

u uu u uu u uu

e u e u e u

e

u

e uu ee u e uu

Jannde 3 : o a a o o a

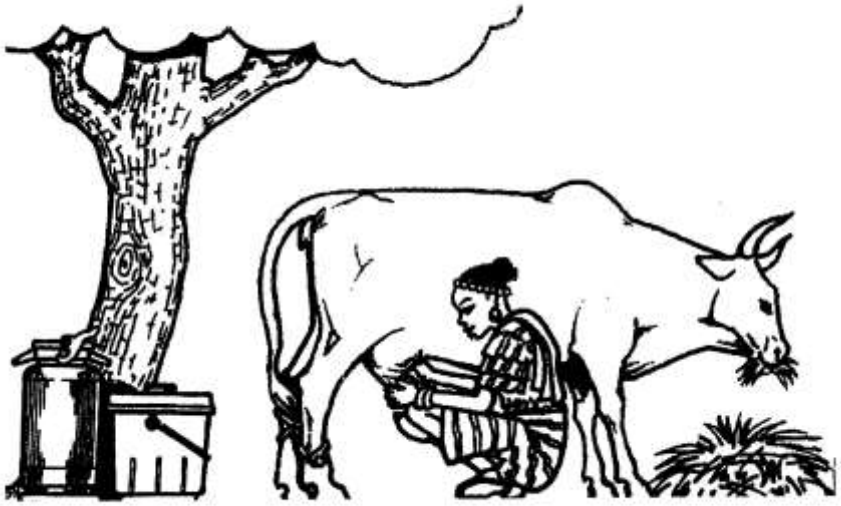

maroowo tewtoowo kosam wo

marowoo jom nguurndam lobbam

maroowo ma a wo o

ma wo ma wo ma wo

a aa o oo a aa o oo

o oo o oo o oo

a aa a aa a aa

o a o a o a

a o a o a o

oo aa oo aa oo aa

Jannde 4 : i e a o u

mboodirka daabaaji, yo weltaare

mawbe e sukaabe wuro

daabaaji e sukaabe wuro

aa aa i e u aa e u o

a aa i ii e ee u uu o o

i

e

a

o

u

i e a o u o

ii ee aa oo uu ii

u a

Jannde 5 : f t f t

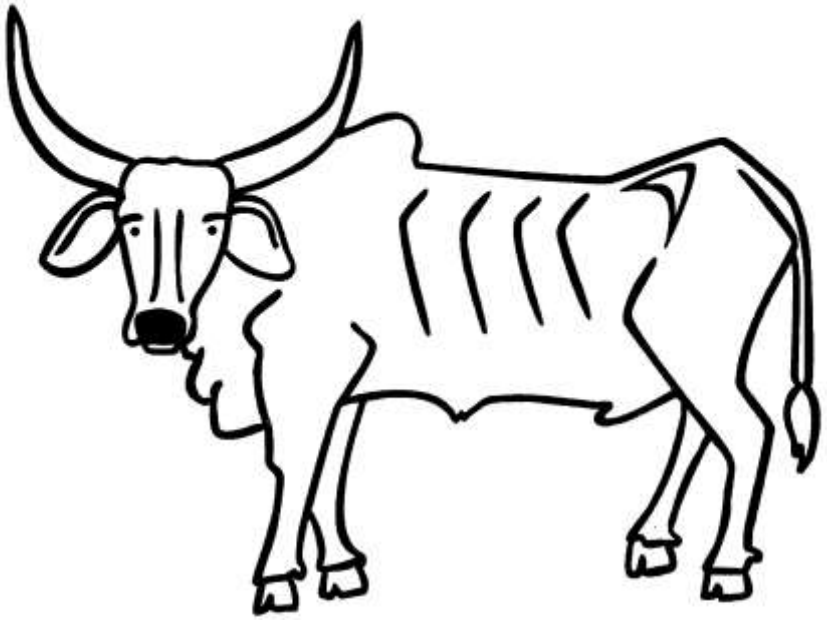

faa faa faa do faatii

faa aa a faatii tii ii faa aa

fi fe fa fo fu fii fee faa foo

ti te ta to tu tii tee taa too

fa faa fi fii fati fo foo

faa foo fuu fii fee taa

ta to tu ti te fa

faa

fo

ti

fati foti foofa feto fuufu

Jannde 6 : ɓ b b ɓ ɓ b

moy'yere leydi men wo nafaa biɓɓe

burkina faso

burkina bur bu biɓɓe ɓi ɓe

ba ɓa bi ɓi bu ɓu be ɓe bo ɓo

baa ɓii ɓuu bee ɓoo ɓaa bii

ɓi bi ɓe bee ɓa ba

bu ɓu bo ɓo ɓi bi

baaba boobo ɓuuɓa ɓeeɓi

ɓeeɓa biɓɓe ɓuuɓa abada

b ɓ b ɓ b ɓ ɓ b ɓ b ɓ b

Jannde 7 : ɗ d d ɗ ɗ d

hawju laamu cenndaado na nafa en

cenndaado daa da ɗo ɗoo

di ɗi de ɗe da ɗa do ɗo du ɗu

dii ɗee daa ɗoo duu ɗii dee

daade diidi ɗiɗi ɗadi tati

ɗeeɗi ɗuɗde ɗati daɗɗu

ɗiɗi daɗɗu ɓaade tiide

ɗi di ɗe de ɗa da

ɗa ɗa do ɗoo du ɗu

Jannde 8 : ɣ y ɣ y

yero nɑ ɣɑmitoo ko resɑntɑ nɑ'i

muuɗum keeɗu

yero ye yee ɣɑmitoo ɣɑ ɣɑɑ

ye ɣɑ yo ɣu yi ye ɣɑ yo yu yi

yee ɣɑɑ yoo ɣii ɣee ɣɑɑ ɣoo yuu

yi ye ɣɑ yo ɣu yi

ɣoɣude tuyɣi ɣuufi tuyɣi

yo ɣu ye yi

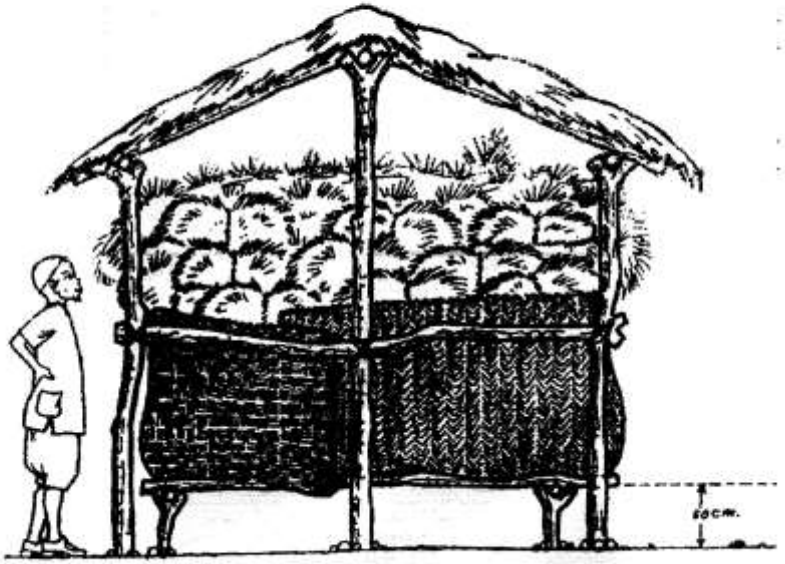

Jannde 9 : ny n n ny

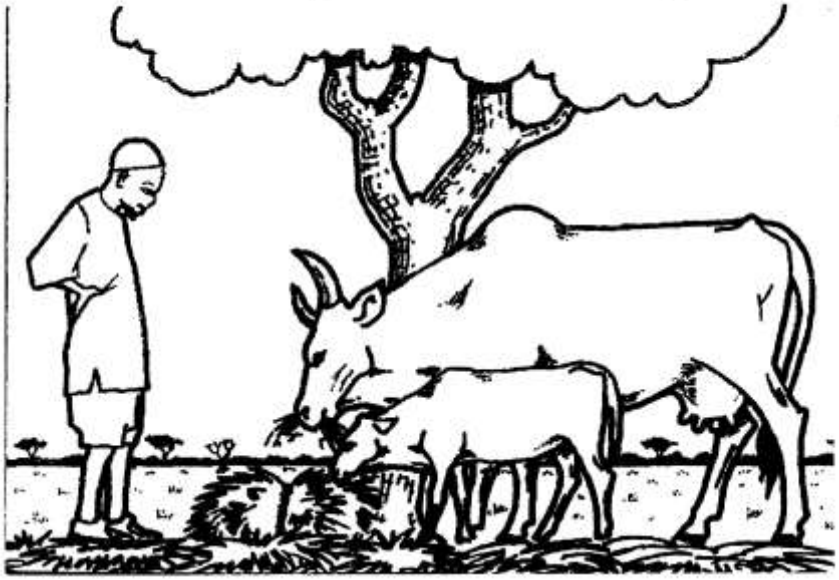

nyaamnude nagge wo nafa maroowo,

wo ŋari muuɗum

nafa na nyaamnude nyaa

na nya no nyo ni nyi

nye ne nyu nu nyaa nyii

nee nyuu noo nyoo naa nyee

ni ne na no nu nyu

nyi nye nya nyo nyu nuu

nafa nyuunyu nooni no

no nyiiye nyonnude nyeɗu

nyaayo nyebbe nano ni

Jannde 10 : ŋ m m ŋ

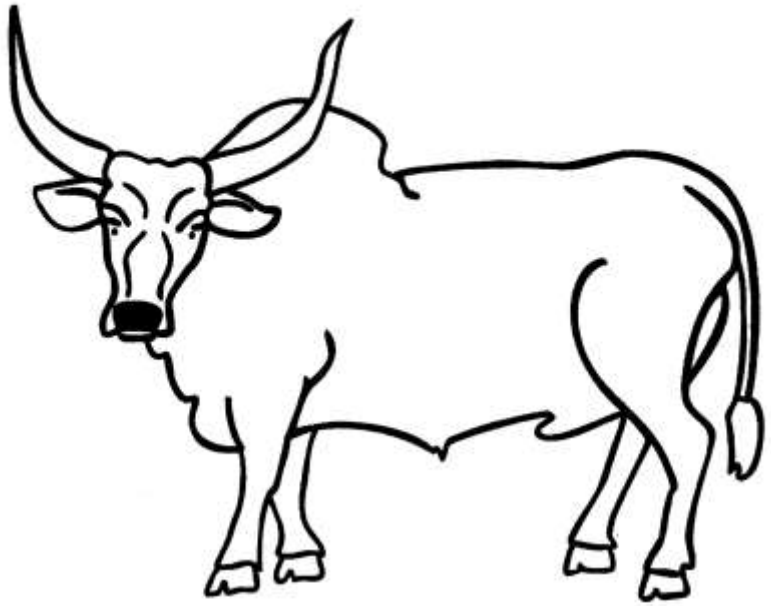

nyaamnude nagge wo nafa maroowo,

wo ŋari muuɗum.

ŋari ŋa muuɗum muu mu

ŋe me ma ŋa ŋo mo

mu ŋu ŋii mi ŋeemuyel

ŋeeti ŋoŋuɗo nafa neema

mu ŋu ŋo mo ma ŋa

ŋe me mi ŋi ŋuu muu

ŋeeti ŋoŋuɗo nafa neema

mo muuɗum yami ŋoŋataa

ŋoŋuɗo ŋeeti aminata yimi

Jannde 11 : l r r l

tinnoɗen e domde ladde e tiragol leɗɗe

ladde la tiragol ra

leɗɗe le lokotoro lo ro

la ra ro lo lu ru

ri li le re raa laa

loo roo ruu luu lii

lu ru ro lo ra la

le re li ri ruu luu

raamata dee yero wo debereedu

dalili boolo laali lobbo debbo

mi remataa meere. umaru

Jannde 12 : k g g k

komin fu na wondi e golle mum.

ɗume anen le ngaɗeten ley golle oon?

komin ko golle gol go

ko go gu ku ka ga

gi gii ki kii ke kee ko koo

wagadugu kudugu deedugu

ku gu go ko ka ga

ge ke ki gi guu kuu

goɗɗo goggo geɗe geddo

kokkata kaaɗo lokotoro

mukka e madiina wo gure boɗɗuɗe

Jannde 13 : j c c j

juude didi bobtata conndi

juude juu ju conndi co

cu ju ji ci ce je

ja ca co jo ju cu

cu ju jo co ca ja

je ce ci ji juu cuu

jannde juuti jalo julaajo

ceede ceedu caara cuute

juulude coggu jale ciifi celi

Jannde 14 : s p p s

piloɗen no nyiɓirten suudu baaba

piloɗen pi pii suudu suu su

pi si se pe pa sa

so po pu su poo soo

pu su so po sa pa

pe se pi si suu puu

suudu sama sifa seɗu

pooli paate paɗe sappo

saajo pete salimata paamen

Jannde 15 : h w w h

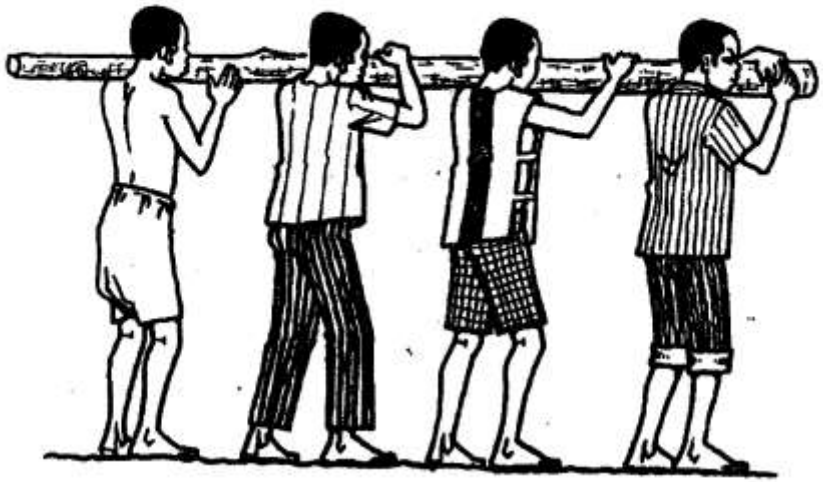

golle wuro men wo haaju men en fu

haaju haa ha wuro wu

haa wa wo ho hu wu

wi hi he we wa waa

wo ho ha wa we he

hi wi wu hu huu wuu

wuro wo waati weeti

hoola haaju habiibu hudo

wela jahe dawa hoggo

Jannde 16 : nj ng nd mb

njaren ngolliren ndiyam bulli

mbodɗoden yarde ndiyam belli

njaren nja ngolliren ngo

ndiyam ndi mbodɗoden mbo

nji nge nda mbo nju ngi

nde mba njo ngu ndi mbe

mbu ndu ngo njo

mbe nde ngi nji mbi

njaren ngolliren ndiyam mbu

mbodɗoden ngaawa njamu

njuu ndaada njanngee mbi

Jannde 17 : la'aare na'i du' ag'u lu'o

la'aare yo tigital cellal a'a

lu'o la'aare na'i du'aa'u la'o

a'a a'aa o'o o'oo i'i i'ii

e'e e'ee u'u u'uu

na'i be'i la'o lu'o le'al

mbi'aa li'eeji li'a yi'ude

be'i e na'i naati li'a baaba talaata

Jannde 18 : ay oy uy ey iy

duroowo yarii yarnaay ɗomkam

yuwaay

yarnaay naay aay ay

yuwaay waay aay ay iy uy oy

u uy uuy o oy ooy

e ee eey a ay aay

i iy iiy nuy duy

baylo nay laylay ley ɓeydal nuyle

buuba lonnaay, liilaay. na'i / nay

Jannde 19 : ew aw ow uw iw

dewgal to meer wadetee

dewgal

dew

ew iw ow uw aw ew ow

iiw uuw eew oow aaw iiw

ow aw iw ew uw ow aw

ew iw ow uw aw ew ow

eew iiw oow uuw aaw

naw daw ndaw bow tow low

dawda weeti jibow dewli ndaw

ɲoɲudo ɲeeti aminata yimi

Jannde 20 : an am en em

on om in im un um

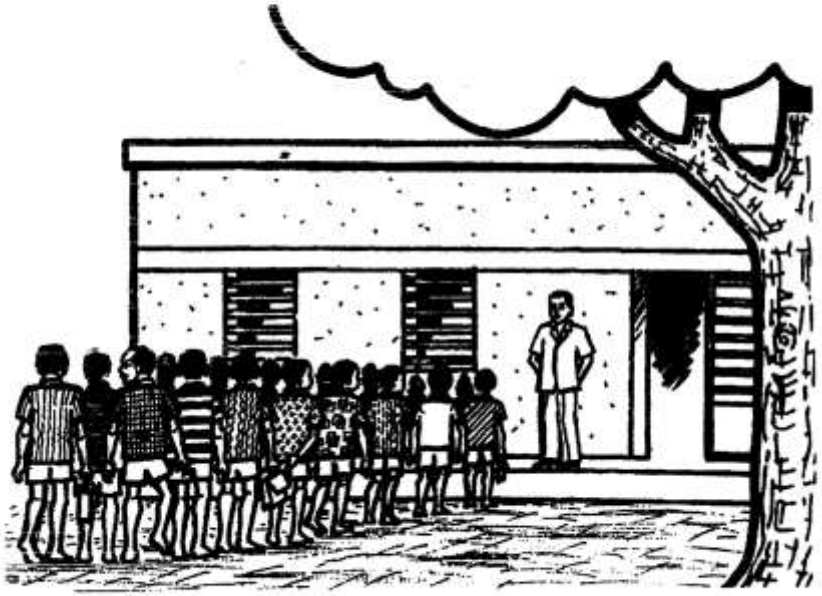

mi winndan suka am e jannde hikka.

winndan win in / winndan ndan an

jannde jan an am in im un

an am / on om / un um

in im / en em / winndan

an am en em in im on

em im um am om en in un

jannde jan an winndan win in dan

om um im em am on un in en an

meeden wuro men en em am im

Jannde 21 : talkuru rimeede

Mi winndanan suka am talkuru muuɗum rimeede heɓa naata jannde.

Nde suka men rimaa fu , mbinndanen ɗum talkuru rimeede.

Winndande suka mum talkuru rimeede e janngínde ɗum, wo waɗande ɗum ko saaraa jey waɗande suka.

Sammboore wo gorko dariiɗo faa koreeji mum keɓa talki muɓɓen de ɓe njannga du.

remu yamu yoyu wa'u nani ɗume
ɗame min nyale weli wune tefi tife

winndude heɓude haɓude togoode
maroowo suudu cukurdi
duroowo nyaamnii nagge mum kosaaye.

Kiilnee daabaaji mon faa keɓon barke majji.

Paate wo maroowo jom hiilngo sanne.

Jannde 22 : marooɓe e suudu kosam

nafaa marooɓe na woodi e haɓɓondirgon muɓɓen e suudu kosam.

marooɓe tewtooɓe kosam, na kaani kaɓɓondira e suudu kosam heɓa ɓe keɓa nafaa margon tewta kosam. Ndeen ɓe keɓan kosam, buudi e ɓiɓɓe na'i lobbi woodi ɓe nyiiɓan.

tamu ŋari ŋadi wifu sehu sohu seɓu soɓu nafu waru bari aawi limi laɓi liɓi loɓi bali cami

filaade jaagaade haajuuji iidooji kaɓatire miilooji leeɓude layʼude loyʼude ŋappere

yʼaamnde warii mba'ee hudo ndasanee mare mon.

Kumbo wo debbo kawjiido sukaaɓe mum faa woodi.

O ne'an ɓe ne'edi lobbiri.

Jannde 23 : nyaamdu ɓeydi

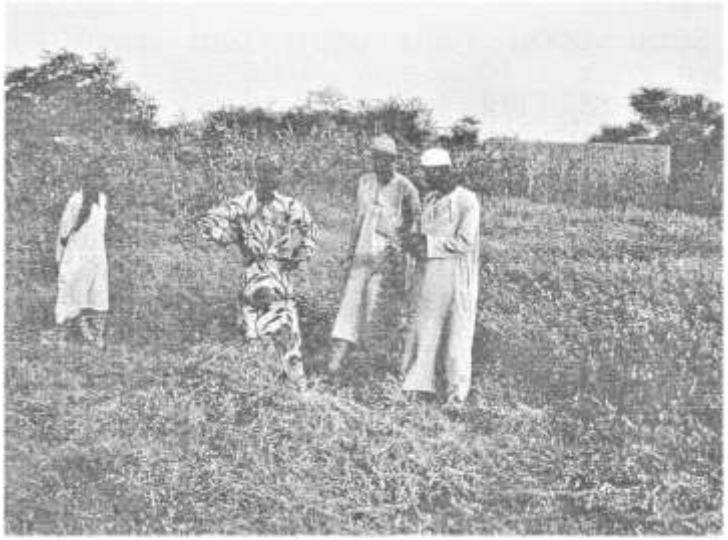

faa ɓeynge waɗa kosam sey nge ɓeydanee nyaamdu tirintinooru. ɗile nyaamduuji ngoni tirintinooji ? so en nyaamnii ɓeynge men huɗo lobbo sey ɓeydanen nge nyaamduuji goɗɗi hono : sooja maa nyaamduuji goɗɗi ittaaɗi e ndematirdi hono conndi kamanaari e ko nanndi e mum.

karaaje koreeji tefoowo haɓɓere hiɓɓere tummbude tammbude jaaɗaade ɗeenyoowo ɗeencoowo.

maroowo mba'anoowo daabaaji mum ɓuri ɗeenyanoowo daabaaji mum. tinnoɗen tiiɗen e wa'ude dey njoppen ɗeenyude. maroowo ɓeydanoowo daabaaji mum nyaamdu tirintinooru, ɓuran mo nyaamnataa nyaamdu tirintinooru oon kosam.

Jannde 24 : bita soojaa

soojaa na wondi nafaaji keewɗi, sabo na waɗanee ɓiɓɓe na'i cecci bita heɓa walla maroowo on e entinde ɗi de heddoo na ɓira inniraaɓe ɓeen.

ɓiɓɓe na'i njarnaaɗi kaan bita mawniran no woodiri, sabo ika saawi nafoojum ko heewi.

dabare soto ŋomoro tamoro ruumirde safaare sifoore caahiiɗo haccaango.

mo selaay tewtude yiitan, tewten ko nafata en ley margon men.

mo gollirtaa anndan golle mum tiiɗan. ndelle tewten anndan de ngolliren ngan faa golleeji men ndartoo.

Jannde 25 : ɓeynge hosoose

faa kosam keewɗam heɓee, sey ɓeynge kosaaye maree. en anndi kee ley na'i na woodi ɓuruɗi hokkude kosam.

ɗuum le wo na'i bi'eteeɗi Gudaali maa azawak ɗii, sabe na ɗii mbaawi hokkude kosam faa ɓura pulpuli men ɗii. maranoowo muuyɗo tewtude kosam fu, na haani suɓoo na'i ɗi marata. noon waɗata de heɓa wune mardi mum.

turaade turaare hilnorde raɗaade yafaare kohoogon gorli gerle jiiman hoyude heeyude tewtiren huunde to heɓetee. Suɓaade ɓeynge hosoose wo laawol no kosam heewira. hebbinde kosam wo yirwinde keɓal ley wuro. tampiri hannde wo powtiri e keɓal jaango.

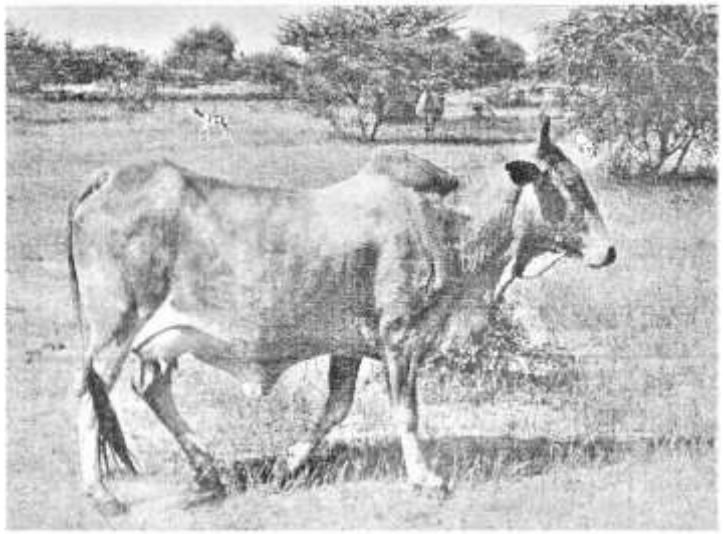

Jannde 26 : kalhaldi lobbiri

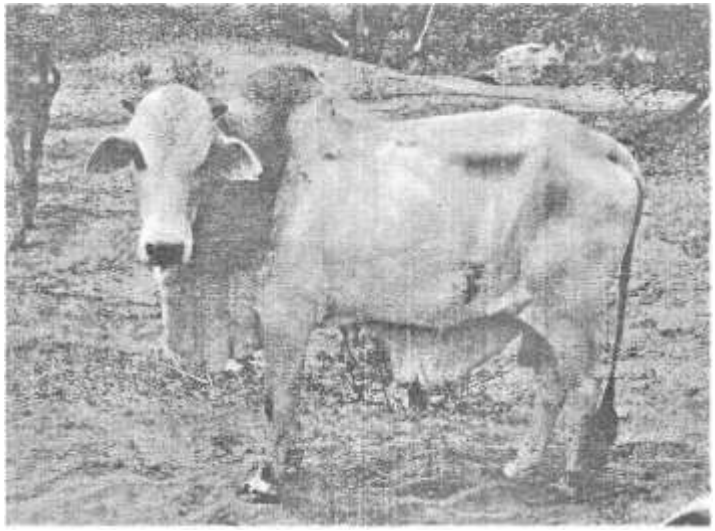

so nii en muuyi ɓeyɗi lobbi kosaaji tabita ley hoggo men fu, sey kakkilanen ko kalanten ɗi. ɗuum, kalahaldi lobbiri wo suɓete hono no ɓeynge kosaaye suɓortee noon.

maroowo ɓiroowo ndaneeri mbuneeri cirgiri mbuunaari mbuuldi baalooji soggunde.

marooɓe finaatawaa na cuɓoo kalahaldi.

Suɓagon kalahaldi wanaa noone leeɓi mum woni ko ndaaretee, ammaa wo yuwdi mum ndaaretee.

baaba lobbo riman ɓiɗɗo lobbo. ndelle so en cuɓoo kalahaldi fu, taa ndaaren ŋari mum tan ; ndaaren yuwdi mum du.

Jannde 27 : kalhaldi na haani wattiteede

so nii en cuɓoke kalahaldi lobbiri fu, kakkilen kee eɗen kaani wattitinde ndi taa ndi rimda e nagge men de ndi wara ndi rimda e ɓii ngeen nagge kasin. sabo jom en annde en kolli ke ɗum wanaa ko woodi faro cellan daabaaji.

ɓujiri wojere mbujam nebam nyekam yilmere yulmere heyyere

anndan men tan heyataa ko yirwina golle men. sey ɓeyden annde kese e annde ɗe ngondunoɗen faa golle men yirwa de nafa suudu baaba. Annde kese kollii ke kalahaldi na haani wattitee taa waɗa rima rimta ley hoggo. Sabo ɗuum na waawi waddude nyaawuuji kaɓɓondirɗi e majjum.

Jannde 28 : Milojii

Baabiraaɓe bonɓe won ɓiɓɓe bonɓe

Fulɓe mbi'i lobbe rimata lobbol. Wanaa ɗum fewre. So en taykoke e na'i meeɗen, ni en tawan noon ɗum worndi. Gaɗa majjum, na en mbaawi wi'ude lobbo rimata lobbo. Nder moosi hannden, lobbuɓe keewaa. Ko saabii ?

So wi'aama lobbo rimata lobbo, de nde weeti alla fu yimɓe yo ndiman, de hawti fu lobbuɓe keewaa, ndelle baabiraaɓe lobbuɓe keewaa. Baabiraaɓe bonɓe ɓuri heewude. De ko saabii de na en mbi'a baabiraaɓe lobbuɓe keewaa ?

So baabiraaɓe lobbuɓe na keewunoo, ni wi'ataake sukaaɓe lobbuɓe keewaa. En fu ko annduɗen : sukaaɓe lobbuɓe keewaa. Noy le ngaɗeten de sukaaɓe lobbuɓe keewa ? Walaa so wanaa nde baabiraaɓe lobbuɓe keewi. Noy le ɓe keewirta ?

Heewugol baabiraaɓe lobbuɓe na tiiɗi. Ndaaraa, so luumo finii, baabiraaɓe ɓe fu luumo ngoni. Tawee na ɓe loowi buuɗi maɓɓe. No famɗiri fu, ɓe tawrete ko ɓe loowi.

So ɓe ndafaama, ɓe naata lotellaaji ɓe nyaama maarooji lobbi e makaroniiji lobbi. Ɓe yakka teewuuji beldi. So ɓe nyaamidii, ɓe cooda cobbal ɓe ngaɗa diibee. Ndelle baabiyo njahuɗo luumo o, kam kaa nyallirtaa. Tilaay nyaaman. E sukaaɓe nyalluɓe wuro ɓee le ?

En fu na en anndi ko pullo moosi duroowo defata, e no defirta. Ko ɓuri heewude, so wanaa nyiiri won ɓenndaay ni yo lu'o. Wakkati gom, ko welaa, wakkati gom ko ɗuuɗaa. No worndi fu, hasaaki neema nyalla.

Ndelle nyalluɓe wuro yo nyalliran. Keddiiɓe na musina tan won nyallirtaa. Nde sukaaɓe nyalliri e nyalliraay fu, hasaaki keɓa teewu e maaro nyalooma, de keɓa cobbal ngaɗa cemmbam, dagu no baabiraaɓe nyalloobe luumo ɓe ni.

Ɗuum saabii de sukaaɓe na eela nyalloyde luumo. Kamɓoy du keɓa nyaama ɓiɓɓe luumo, de ndaɗa rafo nyalloowo wuro ngo.

Ɗo sukaaɓe nyalloyta luumo ɗo, ngalaa mbuuɗu : ɓe ngollataa gollal mbuuɗu, baabiraaɓe maɓɓe kokkataa ɓe mbuuɗu, inniraaɓe maɓɓe kokkataa ɓe. Ndelle tilaay ɓe ɗaɓɓa maa ɓe mbujja so ɓe muuyii heɓude mbuuɗu. Nguyka ɓuri heewude.

Keɓirɗo buuɗim nguyka, na bonnu buuɗi. Tampaay de heɓi sakko. Bonnoowo buuɗi na heewi bononda. Bononda oon heewi de na wi'ee sukaaɓe mbonnoke.

Hannden nder moosi ɗo, sukaaɓe mbonniiɓe ɓuri ɓe mbonnaaki heewude. De walaa fu ko saabii ɗum so wanaa baabiraaɓe ɓe.

Baabiraaɓe mbooɗaa. No mboniri de cemtataa nyallude nder luuɓe nyaama ko weli, taweede ɓiɓɓe muɓɓoy to ngoni wuro to, yo nyallir. alla hokku en baabiraaɓe lobbuɓe heɓa ɓiɓɓe lobbuɓe keewa.

Paamee koo ɓiɗɗo ndimaaɗo fu, yo lobbo rimetee. Tagu bammum bonngu ngu, bonnata ɗum. Ndelle bononda suka yo hewtorto ɗum, rimdataake. Innam e baabam e jaadiraaɓem ndaaɓata ɗum.

alla woɗɗinan en bononda e bonondaaɓe, noon waɗata de mbooɗen.

Jannde 28 : Tali men Burkina

Ramto e leengaa

Ndamndiri mbe'eewa wonnoo, de walaa fu golle so wanaa rewde nder fiilooji be'i na susa. Nyannde gom ndi dilli suso na ndi warta. Ndi woɗɗoke ɗo ndi ɣuuri, ndi hewtay ɗo ndi ummanii. Ndeen ndi falondiri e mo ndi ɗaɓɓataano Alla falondirde: ɗuum won leendu.

Leenga ɣami ndamndiri: "Ndamndiri, a yidi yonki maa naa a yiɗaa?" Ndi wi'i na ndi yidi. Leengaa ndaari ndamndiri faa ɓooyi de watti wi'i: "Ndamndiri, so na a haajaa mi yoppide e jonki maa, kanaa kollaa kam ngoongaaji tati celludi, ndariidi." Ndamndiri men miilii faa woodi de wi'i ɗuum walaa baasi. O heɗɗoo ngoongaaji tati ɗiin. Leengaa wi'i na heɗoo.

Go'o, ramto wi'i: "So mi anndiino koo na a rewa ngol laawol, bada ndewumi ngol." Leenga jaabii wi'i a yiitii. Na mi hedii faa hannde.

Didi, ramto wi'i:"Wallaahi so mi hootii mi haalowii ko mi hawrii ma de njoppidilɗaa kam e yonki am, wi'ete mi fenu." Leengaa jaabii wi'i ɗoon du a haalii ngoonga. Ngoongaaji ɗidi ɗi fu yo celludi. Tinna faa hannde so na a haajaa mi yoppide e yonki maa.

Ramto wi'i: "Tati, so mi daɗii ma hannde, so na en kawra du tawete wanaa dow ngol laawol." Leengaa jaabii wi'i kaal du yo ngoonga.

Ngoongaaji tati ɗi, ɗiin ndanni ramto. Ndelle, tinnee e wawde haala, saboo waawde haala na danna on tiiɗormaaji kewɗi.

Bukari Jallo

Jannde 29 : Tali men Burkina

Susu ndaar

Fowru ɗowtunoo deekum yaha wuro bammum koo esum heddaaki. Be njehi faa ɓe mboɗɗowii. Be tawi yaare na fukkii na fortii. Fowru wi'i dara faam ndaara ɗume fukkii nih. O yami yaare ndaare aan won moy? Yaare wi'i miin won susu ndaar. Ni deekiiko wi'i kuni taaɓa njeehen.

Fowru taaɓinoo ni wi'i so ngoonga ni min kaa kuungel ngel haalam naawii kam. Mi rutto mi susa ngel. Nde nih fowru ndu susunoo yaare men, nde fettii ɗum hinere. Ni o yewnii o haalani deekiiko, o wi'i jon kaa yonii ko puɗɗen bojji. Yonii koy! yonnii.

Deekiiko wi'i yonnay, na woɗɗi. O wi'i ndelle min kaa mi fuɗɗan. Ni fowru wi'i haay pattaali daande am, hannde mboyan mi hinnere am. Deekkiko wi'i wanaa inna am kay mbullataa. Fowru wi'i, iii a wi'aanaa kuungel ngel yo suka noon? Jon kaa faa ɓe njottowii wuro essiiko noon.

Faa waali duuɓi tati, nde o rewnoo ɗoon fu, o tawi ndamdiri mbe'eewa na darii. O yamitii salle andi ndii ndamndiri o tawnoo ɗo, ko duuɓi tati ɗum naa? Ni o yami ndamndiri du. Ndamdiri wi'i ayyo miin tawunoɗaa ɗo nih. O wi'i ndelle a mawnii jon kaa? Ndamdiri wi'i sanne. O wi'i a fuɗii waare du? Ndamdirii wi'i ko

njiwɗaa. A fuɗɗii layre du? Ndamdirii wi'i mi fuɗɗii. A fuɗɗii luwee du? Ndamdiri wi'i mi fuɗɗii. Wi'i ndelle jon kaa so a ŋattii neɗɗo ni maayan? Ndamdiri wi'i fay so leetii-mi neɗɗo, yo maayan.

Fowru wi'i ndelle ta leetam faam heɓa mi taaɓoo. A nannii naa ? Ni fowru rappitii taaɓii yoppi ndamdiiri.

Bukari Jallo

Jannde 30 : ɑ ɑa ɑ b B ɓ Ɓ c C

ɑ	a	A	l	L	v	V
b		B	m	M	w	W
ɓ		Ɓ	mb	Mb	y	Y
c		C	n	N	y'	Y'
d		D	nd	Nd	ny	Ny
ɗ		Ɗ	ng	Ng	'	
e		E	nj	Nj		
f		F	ŋ	Ŋ		
g		G	p	P		
h		H	r	R		
i		I	s	S		
j		J	t	T		
k		K	u	U		

SEDELAN
Service d'Edition en Langues Nationales
Koudougou, Burkina Faso

Voir aussi des contes et d'autres textes en fulfulde dans BurkinaDoc de Mil'Ecole :
Textes en Fulfulde